

Complex project ECA

Verslag actorenoverleg 24 november 2020

Datum:	24 november 2020
Auteur:	Eva De Vrij (SWECO Belgium)
Document:	ECA30-SHP-0003-Actorenoverleg 20201124-ALG-VSL-0064-1.0-Y
Aanwezigheidslijst:	Zie bijlage 1

1. WELKOM DOOR FILIP BOELAERT

Filip Boelaert uit zijn tevredenheid met een hoge opkomst voor dit online actorenoverleg, met ongeveer 140 inschrijvingen. Het vorige actorenoverleg is vervangen door enkele ingesproken powerpoint presentaties, maar het werd tijd om op een meer interactieve manier samen te komen. Zolang fysieke vergaderingen niet toegestaan zijn, roeien we met de riemen die we hebben om op een open en transparante manier te werken aan ECA. Ook de opstart van de thematische werkgroepen past in die principes van open samenwerking.

Hij heet de aanwezigen ook welkom uit naam van Yi Bin Shan, het nieuwe afdelingshoofd Maritieme Toegang. Zij neemt intern de praktische leiding van ECA op zich, terwijl Filip Boelaert voorzitter van ECA blijft en het politieke overleg blijft ondersteunen.

Daarna overloopt Filip Boelaert de agenda.

- 19:05 u : VIDEO - Heeft corona invloed op de economische noodzaak van ECA? *Elvira Haezendonck*
- 19:20 u : Stand van zaken ECA: procesverloop en timing *Reginald Loyen*
- 19:50 u : Vrije tribune: Wat is uw standpunt over ECA?
 1. Matthias Vercauteren – Boerenbond
 2. Frank Bernaers – Beroepsvereniging van Loodsen
 3. Daan De Volder – Doelland (KUL)
 4. Steven Vervaet - Zwijndrecht
- 20:20 u : Werkgroepen: scope, samenstelling en afspraken. *Maarten Goris, Kurt Tuerlinckx, Sigrid Borgmans*

2. HEEFT CORONA INVLOED OP DE ECONOMISCHE NOODZAAK VAN ECA

Filip Boelaert leidt de video in waarin Elvira Haezendonck antwoordt op de vraag of corona invloed heeft op de economische noodzaak van ECA. Zij is hoogleraar haveneconomie aan de VUB en werkte in een vorige fase van ECA een maatschappelijke kosten/baten analyse uit. Elvira kon vanavond niet aanwezig zijn. Vragen over haar analyse kunnen gesteld worden via de chat of via info@cpeca.be en zullen we achteraf beantwoorden.

Johan Baetens van Natuurpunt vraagt of het effect van de coronacrisis reeds meetbaar is. Vanuit de actualiteit blijkt dat heel wat zelfstandigen op de rand van een faillissement staan, dus dit mogelijks een vertragend effect kan geven op de covid crisis.

3. STAND VAN ZAKEN ECA: PROCESVERLOOP EN TIMING

Reginald Loyen, de procesverantwoordelijke van het complex project ECA, geeft een stand van zaken van het procesverloop en de timing van de verschillende projecten die vallen onder het complex project ECA.

René Maes van Natuurpunt Waasland vraagt of het niet onlogisch is dat de omgevingsvergunningsaanvraag voor Bieshoek reeds ingediend wordt in oktober 2021, terwijl het projectbesluit voor ECA pas in 2023 afgerond wordt?

- Deze vraag is beantwoord tijdens het actorenoverleg en achteraf is hier bijkomende informatie over opgezocht. Het antwoord is: "Zoals in de projectonderzoeksnota Containercluster LSO staat aangegeven, zijn er voor het westelijk deel van dit gebied (dat is de Vlakte van Zwiendrecht, momenteel strand en plas) voorafgaandelijke natuurcompensaties nodig, die worden opgenomen in het projectbesluit voor CCL. Het oostelijk deel (dat is Bieshoekbos) daarentegen, kan als eigenstandig project, met een autonome timing, uitgevoerd worden. In de uitwerking van beide fases worden de cumulatieve effecten als geheel mee in rekening gebracht".

Geert Lambrechts vraagt of Complex Project ECA alleen gaat over containerbehandeling?

- Reginald Loyen verwijst hiervoor naar de doelstellingen van het complex project ECA.

4. VRIJE TRIBUNE

4.1. Matthias Vercauteren – Boerenbond

Mathias Vercauteren is regioconsulent bij de Boerenbond. Hij licht de visie van de Boerenbond voor de Linkerscheldeoever toe. De Boerenbond wil niet terug naar 1971 toen het gebied nog polder was. De haven zorgt voor economische ontwikkeling in de regio. Uiteraard ijvert de Boerenbond er voor dat de landbouwbedrijven in de regio op Linkerscheldeoever dezelfde mogelijkheden hebben om te kunnen ontwikkelen, maar daarvoor is ruimte nodig.

Het probleem voor de landbouwsector ligt in de beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden door een hele reeks aan processen die vandaag lopende zijn op Linkerscheldeoever. Het gaat niet over de ruimte nodig voor een nieuw dok, maar een hele opeenstapeling aan processen die het voor de landbouwers zeer moeilijk maken om aan landbouw te kunnen doen. Het gaat over S-IHD besluit, de compensaties voor de bruine Kiekendief, Sigmaphan, ECA, andere inbreidingen van de haven (vrachtwagenparking, logistiek park waasland en uitbreiding Verrebroekdok) en mogelijke boscompensaties. Iedere keer opnieuw wordt er grond gevraagd aan de landbouwers. De rek is niet eindeloos.

Daarom vraagt de Boerenbond om een globaal plan voor de havenontwikkeling dat een redelijk toekomstperspectief geeft voor de landbouwbedrijven op LSO. Ten tweede vraagt de Boerenbond naar een consensus over minimale natuurcompensaties. Dit gesprek is nu al lopende. BB wil graag deze discussie mee aangaan. Ten derde vraagt de Boerenbond een grondbeleid dat rekening houdt met de landbouw. De grondenbank koopt een groot aandeel aan gronden waardoor landbouwers beperkt worden in het inspelen op veranderingen. Ook wordt gevraagd om duidelijk aan te geven hoe deze gronden worden ingezet voor natuurinrichting. Ten derde vraagt de Boerenbond om een degelijk flankerend beleid. Samengevat vraagt de Boerenbond om een nieuw en echt compromis tussen haven, natuur en landbouw op poten te zetten.

Filip Boelaert bedankt Matthias Vercauteren voor de duidelijke uiteenzetting en geeft mee dat de bezorgdheden van de Boerenbond zeker worden meegenomen in het proces.

4.2. Daan De Volder – Doelland (KUL)

Daan De Volder is docent aan de KULeuven (Fac Architectuur) en mede initiatiefnemer van Doelland. Hij licht toe dat Doelland het onderzoek naar de leefbaarheid van de Doelse polder is en dat ongeveer 5 jaar loopt nu. In dat kader is Doelland betrokken in het overleg rond een toekomstperspectief voor Doel.

De Polder Land van Waas, de Erfgoedgemeenschap Doel en Polder, de Landbouwgemeenschap Wase Polders en de Kerkfabriek hebben bij de Raad van State een klacht ingediend. De minister voor Mobiliteit en Openbare Werken vindt dat procederen en participeren niet samengaan en heeft daarom de studie toekomst Doel en het overleg stop gezet. Doelland vindt dit een zeer spijtige beslissing want je kan van stakeholders niet verwachten dat ze hun enige hefboom niet zouden mogen inzetten, ook al is men in overleg. Als burgers en/of belanghouders vinden dat hun rechten worden geschonden, dan hebben ze het recht om hier ten allen tijde op te reageren. De partijen die onderdeel uitmaken van werkgroep Doel hebben geen klacht ingediend en zijn ook vragende partij om het gesprek terug op te starten. De Boerenbond blijkt nog in overleg te zijn met ECA, maar de boeren van de Landbouwgemeenschap Wase Polders hebben wel klacht ingediend. Het lopend onderzoek naar de leefbaarheid van Doel is momenteel opgeschort. Dit kan contractueel voor twee keer zes maanden. De eerste periode van 6 maanden is weldra voorbij dus Daan De Volder vraagt wat er gaat gebeuren. De toestand in Doel blijft uiterst precair. Kunnen we terug dat overleg opstarten en wat zal er gebeuren met de studie naar de leefbaarheid Doel?

Filip Boelaert verduidelijkt dat de bezorgdheden van de Boerenbond gekend zijn bij de initiatiefnemers van ECA, maar dat er geen actief overleg is op dit moment. De voorzitter van ECA wil open in gesprek blijven gaan met al de stakeholders. Iedereen is dus welkom voor overleg. Filip Boelaert bedankt Daan De Volder om in overleg te willen gaan.

4.3. Frank Bernaers – Beroepsvereniging van Loodsen

Frank Bernaers is rivierloods bij Dienst Afzonderlijk Beheer Loodswezen (DABL) en lid van de beroepsvereniging van Loodsen. Het aanvoeren van de containers naar de Haven van Antwerpen is de doelstelling van de loodsens, legt hij uit. In een aantal projecten waar de loodsens als 'gebruiker van de Schelde' aanwezig zijn, hebben ze soms de indruk stiefmoederlijk behandeld te worden. Hij verwijst bijvoorbeeld naar het concept Insteekdok Noordzeeterminal waar twee versies voor werden uitgewerkt, zoals getoond op de dia's die Reginald Loyen toelichtte. De loodsens willen vanaf het begin betrokken worden bij de ontwerpen hiervan. Frank Bernaers doet een algemene oproep voor betrokkenheid van de loodsens in alle projecten die inwerken op de Schelde. In het verleden werden bijvoorbeeld wachtsteigers gebouwd in de rivier die naar oordeel van de loodsens verkeerd liggen.

Filip Boelaert heeft de vraag naar betrokkenheid begrepen en wil hier graag op inspelen.

4.4. Steven Vervaeke – Gemeente Zwijndrecht

Steven Vervaeke is schepen in Zwijndrecht. Hij wil de aandacht vestigen op het opschalen of voorzien van bijkomend goederentransport op onze wegen. Het ECA project blijkt noodzakelijk om de verwachte groei van de containertrafik te kunnen opvangen. Steven vraagt naar een peer review van deze beoordeling van Elvira Haezendonck. (zie antwoord Filip Boelaert onderaan)

Steven Vervaeke vraagt om stil te staan bij de slechte scores van de eerste MER toets gekoppeld aan het voorkeursbesluit. Hier komen resultaten als -2 en -3 op de onderdelen van mens, gezondheid, lucht, biodiversiteit, klimaat en wegbelasting. De maatschappelijke kost wordt volgens Steven onvoldoende bekeken. Terwijl aan de 'hardware' kant (de infrastructuur) geen toegevingen gedaan, worden de 'software' matige oplossingen (exploitatie, flankerende maatregelen) verder onderzocht. Een voorbeeld is de studie naar de haalbaarheid van hubs voor om leegrijden tegen te gaan. Er is sprake van een actieprogramma met maatregelen om ervoor te zorgen dat die aannames zouden worden gerealiseerd. Dit voorbeeld beperkt zich tot een haalbaarheidsstudie, wat voorlopig geen waarborgen voor realisatie inhoudt. Minstens moet de

duurzaamheidsambitie naar boven worden bijgesteld. De klimaatrobuustheid blijft te marginaal aanwezig in dit complex project.

Daarnaast pleit Steven Vervaeke voor een toekomstgerichte modal split waarbij minstens in lijn met de nationale en Vlaamse klimaatambities en het toekomstverbond met Antwerpen, die als randvoorwaarden in de projectdefinitie zouden moeten worden opgenomen. Heel de teneur van het Toekomstverbond is om van een vraag- naar een aanbodgestuurde aanpak te evolueren. Dit wil niet zeggen 'wat kunnen we verwachten?' of 'wat kunnen we nog allemaal bouwen?', maar 'wat willen we nog?' en 'wat vinden we aanvaardbaar in termen van bijkomend verkeer?'. Vanuit Zwijndrecht wordt gevraagd naar meer ambitie dan de 91/9 split voor de Vlakte van Zwijndrecht. De gemeente vraagt naar harde incentives voor duurzaam transport alvorens de trein verder rolt. Zo is de flexibiliteit en de lage tarieven van wegtransport nog veel te aantrekkelijk om een mentale shift in gang te kunnen zetten. Er wordt in dit project gerekend op een uitbreiding naar de nacht 24/7. Dit is een flexibiliteit die een rem zet op de verduurzaming en ten koste gaat van gezondheid van omwonenden van de infrastructuur (o.a. geluid).

Filip Boelaert neemt de bezwaren van Steven Vervaeke ernstig. Het is wel belangrijk om hieraan toe te voegen dat het steeds over een compromis zal gaan waarmee de verschillende doelstellingen kunnen worden behaald. Filip Boelaert reageert kort op de vraag naar een peer review van de uiteenzetting van Elvira Haezendonck. Haar uiteenzetting is geen wetenschappelijke studie, maar eerder een toelichting vanuit haar expertise, dus een peer review is hier niet aan de orde. Het is echter altijd mogelijk om een andere stem in het debat aan bod te laten komen.

5. WERKGROEPEN

Maarten Goris, Omgevingsmanager CP ECA, leidt het stuk rond de werkgroepen in. Maarten Goris zal samen met de andere omgevingsmanagers Kurt Tuerlinckx (Port of Antwerp) en Sigrid Borgmans (Maatschappij Linkerscheldeoever) deze werkgroepen organiseren.

Saskia van Dinther van provincie Noord-Brabant vraagt of in werkgroep Natuurcompensaties ook de milde maatregelen t.b.v. biodiversiteit/effect stikstofdepositie worden besproken.

- Tim Gregoir antwoordt dat het overleg met de Nederlandse actoren over biodiversiteit en stikstofdepositie bilateraal zal blijven verlopen, zoals in het verleden tevens gebeurde.

Brian Waterschoot (Doel 2020/Derde Generatie) vraagt wat er wordt bedoeld met 'actief informeren'. Hij veronderstelt dat alle info uit de werkgroepen met andere werkgroepen wordt gedeeld.

- Filip Boelaert bevestigt dat dit het geval is, via gerichte mailings en/of de website van ECA.

Nathan Lemahieu (FANC) vraagt hoe het zit met specifieke bilaterale overleggen die hier niet aan bod zijn gekomen. Het FANC wenst dat zo'n bilateraal overleg opgestart wordt over de externe veiligheid van de kerncentrale Doel, maar mocht nog geen uitnodiging ontvangen.

- Maarten Goris bevestigt dat de vraag bekend is en binnen ECA verspreid is bij een aantal specialisten. Het idee vanuit ECA is om dit overleg niet alleen met het FANC en de Vlaamse overheid te organiseren, maar meteen ook Engie en het Havenbedrijf Antwerpen te betrekken. Hier kan op vrij korte termijn een overleg rond worden georganiseerd.

Marc Beerlandt (MSC Belgium NV) vraagt naar de functionaliteit van de werkgroep logistiek.

Antwoord (na de vergadering): In de werkgroep Logistieke Zones zal de inrichting van de twee industriële/logistieke zones van ECA besproken worden. Dat zijn de Vlakte van Zwijndrecht/Bieshoekbos en de zone Drie Dokken.

Jobine Glerum (Provincie Zeeland) vraagt of men op de hoogte is van de gezamenlijke verklaring van de Vlaamse en Nederlandse Top van 4 november in kader van MER's en omgevingsvergunningen.

- Filip Boelaert antwoordt hiervan op de hoogte te zijn. Er zijn inderdaad een aantal zaken die moeten uitgeklaard worden met Nederland. Daar zullen we vanuit ECA het nodige initiatief voor nemen.

6. SLOTWOORD

Filip Boelaert bedankt voor de aanwezigheid en de vragen tijdens dit actorenoverleg. Het is de bedoeling om tot een zo gedragen mogelijk project te kunnen komen. We hopen in het voorjaar opnieuw een actorenoverleg te kunnen organiseren, met een aantal eerste resultaten uit het gedetailleerde onderzoek.

7. BIJLAGEN

7.1. Bijlage 1: Aanwezigheidslijst

Aanwezig

- André Van de Vyver	Gemeente Zwijndrecht
- Annelies Oeyen	Port of Antwerp
- An Maes	Essenscia
- Bart Casier	Interwaas
- Bart Van Camp	Lantis
- Bert Vernimmen	PSA Antwerp NV
- Bastiaan Bijvank	Loodswezen regio Scheldermonden
- Bjorn Audenaert	Willemen Infra Regio Noord
- Boud Jongenelen	Lenora
- Cindy Verhulst	Gemeente Zwijndrecht
- Conny Deneweth	DenS Communicatie (Ondersteuning ECA)
- Daan De Volder	KU Leuven - Doelland
- David Stevens	Departement Omgeving
- Denis Malcorps	Doel 2020
- Dirk Christianen	Willemen Infra
- Dirk Dedecker	OVAM
- Dirk Oellibrandt	MPET
- Dries Vervoort	Departement MOW
- Eddy Wouters	Antwerpse Scheepvaart Vereniging
- Eliene Van Aken	Alfaport Voka
- Ellen Meuwissen	MSC Belgium
- Elisabeth Van Peteghem	Departement MOW – Maritieme Toegang
- Erik Kan van der Meer	RVO

- Etienne Beeckmans Medlog
- Eric Luca Rijkwaterstaat Zee & Delta
- Eva De Vrij Maatschap SHIP (ondersteuning ECA)
- Filip Boelaert Voorzitter Task Force CP ECA (Departement MOW)
- Filip Laurysen Maatschap SHIP (ondersteuning ECA)
- Filip Persyn Medrepair N.V.
- Frank Bernaers Departement MOW - Loodswezen
- Frederic Keymeulen TLV
- Frederik Roose Departement MOW – Maritieme Toegang
- Geert Lambrechts Straten-generaal
- Geert Schrooten Port of Antwerp
- Gert Baert Port of Antwerp
- Gert Bulté MPET
- Gunter Geerts Departement MOW – Maritieme Dienstverlening kust - Scheep-
vaartbegeleiding
- Gregory de Groef Boluda Towage Europe
- Hannah Van Hoecke Erfpunt Waasland
- Hanne Talboom Port of Antwerp
- Hans De Bock Gemeente Beveren
- Hans Erkelens Provincie Zeeland
- Harold Kunst MPET
- Herman Van Driessche Departement MOW - Loodswezen
- Ine Dhondt Departement Omgeving
- Ilse Hoet Departement MOW
- Jan Deschagt Departement MOW – Maritieme Toegang
- Jeroen Bastiaens Maatschap SHIP (ondersteuning ECA)
- Joachim Verheyen Port of Antwerp
- Johan Baetens Natuurpunt
- Johan Claes SEA-invest
- Johan De Greef Departement MOW
- Johan Hoeben Port of Antwerp
- Joren De Tollenaere Departement MOW -Maritieme Toegang
- Joke Van den Dooren Infrabel
- Joris Gielen Lineas
- Katrien Doggen Natuurpunt Waasland
- Katrien Eloot Departement MOW – Waterbouwkundig Labo

- Steven Vervaet Gemeente Zwijndrecht
- Steve Theuninck Departement MOW - Maritieme Toegang
- Suzanne Kwanten Dp World
- Sven Heyndrickx Gemeente Beveren
- Thomas Maes Departement MOW - Maritieme Toegang
- Tony Hylebos ICBO
- Vincent Klap Provincie Zeeland
- Wim Van Rompay Engie
- Wilfried Michels Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
- Willy Ibens Natuurpunt Antwerpen Noord
- Yi-Bin Shan Departement MOW
- Zeger Sioen Departement MOW - Stafdienst